

山东师范大学
《俄语常用词用法》
编写组

俄语常用词用法

名 词
形 容 词

山东人民出版社

41.6532
115

俄语常用词用法

(名词 形容词)

山东师范大学外语系
《俄语常用词用法》编写组

41.6532

山东人民出版社

【一九八一年·济南】

俄语常用词用法

(名词 形容词)

山东师范大学外语系
《俄语常用词用法》编写组

*

山东人民出版社出版
山东省新华书店发行
山东新华印刷厂潍坊厂印刷

*

787×1092毫米32开本 13印张 353千字
1981年9月第1版 1981年9月第1次印刷
印数: 1—4,100

书号 9099·88 定价 1.20元

前 言

为了适应新时期的总任务,实现我国四个现代化的需要,我们编写了《俄语常用词用法》(名词、形容词)一书。

本书的主要读者是中学俄语教师 and 高等学校俄语专业学生。亦可供从事俄语工作的其他同志参考。

本书选收了用法上有难点、特点的俄语常用名词、形容词近六百个。词语释义力求简明、确切,例句力求浅显、适用。为减少篇幅,突出重点,凡国内出版的俄汉词典已经注明用法,本书一般不再重复。

本书曾经外文出版社刘华兰同志审阅。在编写过程中,我们得到了济南教师进修学院的协助和许多兄弟院校、部队有关单位的支持,对此表示衷心的感谢。

由于我们水平有限,书中的缺点和不当之处在所难免,诚恳希望读者给予批评指正。

山东师范大学外语系

《俄语常用词用法》编写组

一九八一年五月

目 录

前言

正文..... 1—404

主要参考书目..... 405—406

А

АВТОР

作者，创作者。

① 与 писатель 同义，但 автор 指文学作品的作者，也可指科学著作的作者以及方案、图表等的设计人，在现代报刊、广播、电视用语中，还指某种机器、仪表等产品的设计人，发明人。这种用法属口语体。

Автор статьи далее пишет о необходимости «установить связь и взаимное понимание между учеными и рабочими». 文章的作者接着对“科学家与工人之间建立联系和相互了解”的必要性做了论述。

Симфония будет исполнена под управлением автора. 交响曲将在作曲者的指挥下演奏。

Авторы проекта не возражали. 方案设计者没有表示反对。

При этом надо сказать, что авторами сельских орудий могли быть существа, несколько различающиеся по уровню развития. 同时，需要说明一下的是，人们虽在文化水平方面稍有差别，但都可能成为农具的设计者。

Автор прибора—двукратный чемпион мира по лыжным гонкам. 仪器的设计人是世界滑雪冠军的两次荣获者。

② автор 指女性时，其非独立定语一般用阳性，独立定语和用形动词表示的定语一般用阴性。

В этом журнале появился новый автор И. Кравцова. 在这本杂志里出现了一位新作者 И. 克拉夫佐娃。

Предложившая новую статью автор Иванова уже

известна читателям. 投稿的伊万诺娃是读者早已熟悉的一位作者。

Постоянный автор нашего журнала Вера, известная читателям своими острыми материалами, предложила новую статью. 我们杂志的常年撰稿人维拉又投来了一篇稿件, 她取材尖锐, 为读者所熟知。

③ автор 指女性时, 如单独作主语, 在书面语中谓语过去时常用阳性, 口语中可用阴性; 如同姓名一起作主语, 其谓语过去时一般用阴性; 谓语如在主语之前, 也可用阳性。

Картина была готова, и автор оценила ее в 6000 марок. 画已完成, 女画家自己估价值六千马克。

Автор Петрова получила новое задание. 作者彼得罗娃接受了一项新任务。

Новый роман написал автор Петрова. 作者彼得罗娃又完成了一部长篇小说。

АВТОРИТЕТ

1. 威信, 威望, 权威。

指人, 也可指某组织、国家、军队、报刊、出版物、法律等具有的威信、威望。接 в чем 或 в области чего, 表示“在…享有威信”。

Все больше и больше рос его авторитет среди товарищей. 他在同事中的威信越来越高。

КНР пользуется большим авторитетом у всех народов мира. 中华人民共和国在世界各国人民中享有崇高的威望。

Авторитет парторганизации определяется тем, как работают и ведут себя коммунисты. 党组织的威信取决于共产党员的工作和表现。

Он пользуется авторитетом в медицине. 他在医学界享有威望。

Этот труд имеет высокий авторитет в области физики. 这部著作在物理学界有很大声望。

2. 权威者。

指人，也可指物，均按非动物名词变格。

призвать на помощь все авторитеты (不用 всех авторитетов) 号召一切权威人士给予帮助。

Преподаватель, особенно в младших классах, для ребят — авторитет. 对孩子们来说，特别是对低年级的孩子们来说，教师就是权威。

Эта научная книга — авторитет в области математики. 这部科学著作是数学界的权威。

АГИТАЦИЯ

鼓动，宣传。

与 пропаганда 同义，但 агитация 多指用各种形式动员人们参加社会政治活动的群众性宣传；propaganda 多指详细而系统地阐述某种观点、思想或学说。

В разъяснительной работе необходимо использовать печать, радио, кино и другие средства пропаганды и агитации. 在宣讲工作中，必须利用报刊、广播、电影以及其它各种宣传鼓动手段。

От пропаганды марксизма среди небольшого количества передовых рабочих Ленин предложил перейти к злободневной политической агитации среди широких масс. 列宁主张把在少数先进工人中进行的马克思主义宣传工作，转为在广大群众中进行迫切的政治鼓动工作。

Теперь развертывается агитация против расточительства. 目前正在开展反浪费的宣传。

Наша партия усилила среди широких масс агитацию за модернизацию в четырех областях. 我党在广大群众中加强

了实现四个现代化的宣传。

АГРЕССИВНЫЙ

侵略的。

还可作“敌对的”，“不友好的”，“挑衅的”解。其短尾形式可接 по отношению к кому-чему, 表示“与…敌对”。

Не понимаю, почему ты разговариваешь со мной таким агрессивным тоном. 我不明白，你为什么用这种敌对的口吻同我谈话。

Он агрессивен по отношению к нам. 他对我们的态度很不友好。

АДРЕС

地址，住址，通讯处。

① 作“地址”解时，复数第一格为 адреса; адреса 是陈旧形式。

Филиппыч знал адреса руководителей патриотических групп. 菲利普奇知道各爱国主义小组领导人的地址。

Свои адреса сообщу Вам своевременно. 我将及时把我的地址告诉您。

② в адрес (或 по адресу) 和 на адрес 为同义结构，表示“寄给…”。前者一般用于通讯事务，后者多用于口语。

Мы просим читателей направлять все замечания в адрес издательства. 我们请读者把意见寄给出版社。

Я сразу же отправил по этому адресу письмо на имя председателя сельского Совета. 我立即按这个地址给村苏维埃主席发了一封信。

Ты мне напиши на ленинградский адрес. 你按列宁格勒的地址给我写信吧！

◇ в адрес кого(в чей адрес)或 по адресу кого (по чьему адресу) 对…。

表示对某人批评或责难时，两者可以互换；表示对某人赞美或

表扬时，一般用 в адрес, 不用 по адресу.

Они высказали критические замечания в адрес (或 по адресу) директора завода. 他们对厂长提出了批评。

Критика в его адрес (或 по его адресу) признана правильной. 对他的批评公认是正确的。

Хочется сказать доброе слово в адрес работников отделения Народного банка. 想对人民银行分行的工作人员说句赞扬话。

АКТ

1. 行为, 活动, 举动。

与 действие 同义, 但 акт 带有书面语色彩, 主要用于专业或公文语体。

Декарт установил понятие рефлекса, как основного акта нервной системы. 笛卡儿确立了神经系统基本活动——反射的概念。

Этот акт доброй воли не нашел положительного отклика. 这种善意的举动并没有得到好评。

2. (剧) 幕。

比 действие 少用, 主要用于歌剧和舞剧方面。

Опера «Чудо роз» состоит из пяти актов. 《玫瑰的奇迹》是一部五幕歌剧。

После первых двух актов голос отказался ей повиноваться. 演完头两幕, 她的嗓子就不行了。

АНАЛИЗ

分析。

与 разбор 同义, 但 анализ 强调对事物进行逻辑性的分析和研究, 多用于科技语体和文学语言中。

В первой части своего доклада секретарь горкома дал подробный анализ нынешней международной обстановки.

在报告的第一部分里，市委书记详细地分析了当前的国际形势。

Без анализа нет синтеза. 没有分析就没有综合。

Химический анализ — один из основных методов контроля производства, сырья и готовых продуктов. 化学分析是检验生产、原料和成品的基本方法之一。

АППАРАТ

1. 器械，机器，仪器。

一般指构造比较复杂的，常是由数个部件组合而成的装置，如电话机、录音机、照相机、收音机、传真机等；不指汽车、车床、火车、发电机等。

телефонный аппарат 电话机. аппарат для звукозаписи 录音机.

Исследования, проведенные на космических аппаратах, в огромной мере расширили наши знания о Луне. 利用宇宙装置进行的研究极大地丰富了对月球的认识。

Через каждые три часа аппарат щелкал и делал снимок. 每隔三小时机器就咔嚓一声，拍下一张照片。

2. 机关，部门，机构。

指行政、经济机构的总称，不指个别机关。接 чего 或 для чего，也可接 по чему，表示“…的机关”。

государственный аппарат 国家机构. аппарат для распределения продукции 产品分配部门。

В прошлом году он перешел на работу в аппарат министерства. 去年他调到部里工作去了。

При фабриках и заводах создан специальный аппарат по нормированию. 各工厂都成立了规定定额标准的专门机构。

АППЕТИТ

1. 食欲，胃口。

① 只用单数，常与 хороший, плохой, отличный, прекра-

сний 等形容词连用，表示胃口的大小或好坏。与 есть, кушать, обедать 等动词连用时，一般不带形容词。

Лекарство возбудило у больного аппетит. 药物增进了病人的食欲。

Его всегда хороший аппетит вызывает зависть. 他的食欲一向很好，令人羡慕。

Сегодня у меня плохой аппетит. 今天我的胃口不好。

Дети сидели за столом и с аппетитом ели блины. 孩子们坐在桌旁香甜地吃着油煎薄饼。

Больной кушает без аппетита. 病人不想吃东西。

② 作“兴趣”、“喜欢”解，可接 к чему。

Он потерял аппетит ко всему. 他对一切都失去了兴趣。

2. 欲望，食欲，野心。

一般用复数，常用于描述形象。

Его аппетиты не совпадают с его возможностями. 他的欲望和他的条件不相称。

Социал-империалисты не хотят умерить свои захватнические аппетиты. 社会帝国主义绝不肯收敛他们的侵略野心。

Враг обладает ненасытным аппетитом и не хочет прекратить войну. 敌人贪得无厌，不想停战。

АТАКА

1. 冲锋，攻击

与 штурм 同义，但 атака 强调对敌人的迅速进攻；штурм 多指对敌人堡垒和据点的猛烈进攻。

Наши бойцы держались стойко, отражая одну атаку за другой. 我们的战士打退了敌人一次又一次的进攻，坚守在阵地上。

Ты нам такого командира вырастила—с ним только вперед, в атаку! 你为我们培养了这样一名指挥员——和他在一

一起只能向前冲。

2. 攻击, 抨击。

指比赛、游戏时向对方进攻; 论战时对对方的抨击或为达到某个目的向对方攻击。可接 на кого-что 或 против кого-чего。带有口语色彩。

Его противник сделал еще один ход и быстро перешел в решительную атаку. 他的对手又走了一步棋; 于是很快形成了强有力的进攻局面。

Соседи повели атаку на освободившуюся квартиру. 邻居们开始争占这所空住宅。

Черная реакция идет в смертельную атаку на революцию. 凶恶的反动派拚命地攻击革命。

Троцкий начал свою атаку против большевистской партии. 托洛茨基开始了对布尔什维克党的进攻。

АТМОСФЕРА

1. 空气。

指自然界的空气时, 与 воздух 同义, 但 атмосфера 多用于口语。

Пошел дождь, да еще со шквалом, и освежил атмосферу. 下了一场雨, 又刮了一阵凉风, 空气新鲜多了。

В комнате спертая атмосфера. 房间里的空气混浊。

Я неоднократно замечал, что, несмотря на сильную теплоту атмосферы, дожди бывают иногда вредные грибам. 我不止一次地发现, 即使气温很高, 雨水过多有时也不利于蘑菇的生长。

2. 气氛, 环境。

指周围的情况时, 与 обстановка 同义。但 атмосфера 常与 создать, разрядить, смягчить, улучшить, накалисть 等动词连用。

И всюду, где бы зарубежные друзья ни были, царила атмосфера сплочения и дружбы. 外国友人所到之处, 无不洋溢着团结友好的热烈气氛。

Переговоры прошли в непринужденной дружеской атмосфере. 会谈是在无拘束的、友好的气氛中进行的。

Напряженная атмосфера разрядилась. 紧张的气氛缓和下来了。

АУДИТОРИЯ

1. 讲堂, 教室。

与 класс 同义, 但 аудитория 主要指高等学校的教室或讲课、作报告的地方。

Вот это наша аудитория. Входите, пожалуйста. 这就是我们的教室, 请进!

Когда докладчик вошел в аудиторию, слушатели встретили его громкими аплодисментами. 当报告人走进讲堂时, 听众以热烈的掌声表示欢迎。

2. 听众。

指讲课、报告、演说等的听众, 具有集合名词的作用。表示单个的“听众”用 слушатель。

Лектор был встречен аплодисментами аудитории. 听众鼓掌欢迎讲课人。

Впервые выступая перед такой многочисленной аудиторией, молодой преподаватель волновался. 青年教师初次在这样多的听众面前讲课, 有些紧张。

Б

БАЗА

1. 基础。

与 основа 同义，但 база 为书面语，只用单数。

В этом году у нас был открыт институт на базе техникума. 今年我们在中等技术学校的基础上开办了一所专科学校。

Одной из главных задач нашего государства является создание материально-технической базы коммунизма. 奠定共产主义的物质技术基础是我国的一项主要任务。

Развитие фундаментальных наук обеспечивает базу для дальнего поиска, определения перспективных направлений. 基础科学的发展为长远探索和确定远景目标奠定了基础。

2. 根据地，基地；（体育，旅行等方面的）服务站。

表示“在”、“返回”和“从”、“离开”基地时，база 一般应与前置词 на, с 连用。俗语中也可与前置词 в, из 连用。

Мы не возвратимся на базу в течение нескольких дней, а может быть, и недель. 我们将一连几天，或许是几个星期不返回基地。

Советские конструкторы создали такие самолеты, которые в состоянии, вылетев с оборудованной базы, достичь полюса. 苏联设计师们制造了一种能从装备基地起飞直达极地的飞机。

В штормы и бури уходят из баз в многодневные походы корабли. 舰艇在暴风雨中离开基地，开始了为期数天的航行。

БАЗАР

集市，市场。

① 与 рынок 同义，但指定期集市或季节性集市时，只用 базар。

новогодный базар 新年集市。

Еще с рассвета люди из ближних сел несли на базар овощи, хлеб, птицу, фрукты, мед. 一大早，附近村里的人们便把蔬菜、粮食、禽类、水果和蜂蜜运到市场上。

На еженедельном базаре продаются всевозможные пищевые продукты. 周市上出售各种食品。

② 作“喧闹”，“嘈杂”解，只用单数。与 шум 同义，但 базар 用于口语。

Что это у вас за базар? 你们吵什么？

Все стали в один голос кричать, поднялся базар. 所有的人一齐喊起来，一片喧哗。

БАНЯ

1. 澡堂，浴室。

一般指公共用的热水浴室，душ 指淋浴间，ванная 指住宅里的洗澡间。

Недавно в нашем институте была построена новая баня;不久前我院新建了一个澡堂。

Тебя в бане надо мыть, ты весь черный, чумазый. 你浑身脏得要命，该去澡堂洗洗。

2. 洗澡

① 指在澡堂洗澡，只用单数。用于口语。

После бани мы решили пойти в театр. 洗完澡，我们决定去看戏。

До бани полезно принять пищу, а после бани—горячий чай. 洗澡前吃点东西，洗澡后喝点热茶，这是有益于健康的。

② 表示严厉的申斥,可接 кому,表示被申斥的对象。用于口语。

—Ну, быть бане! — подумал я. “嘿,脱不了挨骂,”——我想。

Дядя Федя все узнал сам, и Олегу была баня. 费佳叔叔自己知道了这一切,结果奥列格挨了一顿骂。

БАСКЕТБОЛ

篮球。

指篮球运动,不指具体的球。常用单数。新词 баскет 与 баскетбол 同义,但 баскет 多用于口语。

Наш класс завоевал первенство и по волейболу и по баскетболу. 排球赛和篮球赛我班都获得了冠军。

Хватит тебе лазить по подземельям, пойдем лучше сыграем в баскетбол(或 баскет). 你不要老在地窖里爬来爬去,我们最好去打一场篮球。

БЕДА

糟糕,倒霉。

① 口语中常用作谓语,可接 кому 或用 что 连接的从属句。

Просто беда! 真糟糕!

Беда тому, кто дотрагивался до книг его. 谁要是动一下他的书,谁就倒霉。

Беда мне с сыном, совсем перестал меня слушаться. 真糟糕,儿子完全不听我的话了。

Беда в том, что он не учится. 糟糕的是他不学习。

② 与 не 连用,表示“不要紧”、“没关系”。

Он не пришел? Это не беда. Мы сами пойдем. 他没来吗? 这没关系,我们自己去好了。

Не беда, что нас единицы, с нами будут миллионы. 现在我们人数少,这不要紧,会有千百万人和我们站在一起的。